

EXPUNERE DE MOTIVE

Proiectul de lege prevede înăsprirea pedepselor pentru cei care comit acte de agresiune asupra polițiștilor, jandarmilor, personalului medical sau personalului didactic aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu precum și includerea polițiștilor de penitenciare în categoriile de personal prevăzute mai sus (Ultrajul, Cod penal, art. 257, alin. (4)).

Proiectul mai prevede înăsprirea pedepselor pentru cei care comit acte de amenințare, lovire sau alte violențe în exercitarea atribuțiilor de serviciu (Purtarea abuzivă, Cod penal, art. 296, alin. (2)).

Apreciem că înăsprirea regimului sancționator pentru ultraj va conduce pe termen scurt la descurajarea actelor de agresiune la adresa autorității statului permițând categoriilor de personal precizate mai sus să își îndeplinească atribuțiile într-un cadru mai sigur în care gestionarea riscurilor profesiei să nu consume resurse ce ar putea fi puse în folosul comunității iar pe termen lung va contribui la scăderea infracționalității în general (majoritatea actelor de ultraj au loc în situații în care polițiști sau jandarmi intervin pentru prevenirea altor infracțiuni îndreptate asupra persoanelor civile).

În prezent, ultrajul se sancționează cu pedeapsa ce se aplică pentru infracțiunea respectivă ale cărei limite se majorează cu 50%. Deși același articol a fost modificat în anul 2018, crescându-se limitele de la plus 33% la plus 50%, o încetinire a fenomenului infracțiunilor de ultraj întârzie să apară. Din contră, noi cazuri grave de atac asupra polițiștilor soldate cu vătămări serioase ale integrității corporale sau chiar deces ajung constant în fața opiniei publice. Noi cazuri de agresiune, amenințare sau umilire la adresa personalului medical sau la adresa personalului didactic de asemenea provoacă foarte des indignarea opiniei publice.

Proiectul prevede pedepsirea celor care comit infracțiuni de ultraj cu un spor de 100%, față de 50% cât este în prezent.

În majoritatea cazurilor în care jandarmii, polițiștii sau personalul medical au suferit agresiuni, aceștia se aflau în timpul unei intervenții pentru aplanarea unor conflicte sau pentru restabilirea ordinii și liniștii publice sau pentru salvarea altor persoane de la o posibilă vătămare sau pentru îndepărtarea unui pericol sau pentru prevenirea unei distrugerii ș.a.m.d., toate în numele statului și în interesul legitim al populației. În cazul actelor de agresiune comise asupra personalului didactic, dacă aceste fapte rămân nesancționate ferm, ne aflăm în fața unei investiții profund păguboase pentru viitorul statului: educația deficitară de azi produce infractorii de peste câțiva ani iar o infracționalitate ridicată contribuie serios la împiedicarea dezvoltării societății. Astfel, pedepsirea mai aspră a infracțiunilor de ultraj trebuie privită în primul rând ca o necesitate pentru a asigura statului o parte din condițiile necesare pentru dezvoltare și abia în al doilea rând ca mijloc de protecție a unor categorii de personal. Creșterea stabilității și siguranței activităților din serviciul personalului menționat și prin urmare a stabilității instituțiilor din care aceștia fac parte ar contribui într-o bună măsură la consolidarea unui mediu socio economic caracterizat prin certitudinea ordinii și liniștii publice și nu prin riscuri. Aceste riscuri se abat întâi asupra personalului la care ne referim și apoi asupra populației civile care nu a putut fi ajutată din cauză că ajutorul ce trebuia să vină din partea statului, prin personalul menționat

anterior, a fost deturnat de o faptă de ultraj. Prin consolidarea coordonatelor pe care le desfășoară siguranța publică, actul medical și educația, contribuim la realizarea unui mare deziderat, respectiv predictibilitatea contextului social. Iar predictibilitatea contextului social contribuie la predictibilitatea mediului economic, care este principalul motor al dezvoltării.

Un alt argument care sprijină protecția sporită pentru aceste categorii de personal este faptul că instituțiile pentru care lucrătorii menționați efectuează serviciul sunt subfinanțate și se confruntă cu un deficit cronic de personal. Astfel, lucrătorii din poliție, jandarmerie, personalul medical și personalul didactic îndeplinesc constant sarcini suplimentare pentru funcționarea la cote rezonabile, dacă nu de avarie, a sistemelor din care aceștia fac parte, și prin urmare, perfecționarea profesională a acestora fie nu poate fi realizată, fie se bifează la un nivel minimal și astfel serviciul oferit către populația beneficiară are de suferit. Calitatea slabă a serviciilor oferite de poliție, jandarmerie, sănătate și învățământ produce un efect de domino cu urmări nefaste asupra întregului context economic și social. Orice demers legislativ care poate aduce un plus de valoare, care poate crește oricât calitatea serviciului în instituțiile menționate, trebuie înfăptuit fără întârziere.

În condițiile de subfinanțare și deficit de personal menționate anterior, pentru a desfășura cât mai multe activități într-un timp de muncă limitat (situație la care îi obligă lipsa de personal), lucrătorii menționați aleg de multe ori să închidă ochii la acte minore de violență precum injurii sau amenințări îndreptate împotriva lor și prin urmare, statisticile care și așa sunt neîmbucurătoare, sunt de prisos.

Măsura creșterii pedepsei pentru infracțiunea ultraj nu presupune decât costuri insesizabile pentru bugetul de stat respectiv custodierea în penitenciare pentru o pedeapsă cu 33% mai lungă în cazul deținuților condamnați pentru ultraj. Există și un alt set de soluții care pot oferi un cadru sigur în care instituțiile menționate mai sus să se poată reforma și să poată evolua în vederea creșterii calității serviciilor oferite populației însă acestea presupun costuri considerabile:

- ✓ Exemplul 1: angajarea de personal pentru a elimina deficitul de resurse umane din poliție, jandarmerie, învățământ și sănătate. Deficitul de lucrători necesar a fi acoperit se ridică la câteva zeci de mii de posturi. Această măsură presupune costuri extraordinare pe care bugetul de stat nu le poate suporta.
- ✓ Exemplul 2: abrogarea Legii 169/2017 (recursul compensatoriu). Ca urmare a intrării în vigoare a Legii 169/2017, bugetul statului nu mai are povara despăgubirilor ce trebuie acordate deținuților cazați în condiții necorespunzătoare dar în schimb, se naște o relaxare a duratei pedepselor privative de libertate iar acest lucru e favorabil dezvoltării infracționalității. Astfel, o eventuală abrogare a Legii 169/2017 și revenirea la durata normală a pedepselor privative de libertate pentru a stăvili dezvoltarea infracționalității obligă statul să aleagă între a plăti pentru construirea de penitenciare noi cu o capacitate totală de cazare de aproximativ 5000 de locuri sau a plăti despăgubiri către deținuții cazați în condiții necorespunzătoare unde ambele situații presupun costuri deosebite.

În ceea ce privește includerea polițiștilor de penitenciare în categoriile profesionale prevăzute la alin. (4) al art. 257 din Codul penal, apreciem că măsura este una de echilibru întrucât polițiștii de penitenciare sunt cei mai expuși dintre funcționarii publici în fața persoanelor care au comis fapte penale cu violență. Este injust ca activitatea unor categorii profesionale să fie protejată de faptele cu violență prin măsuri speciale iar personalul care gestionează deținerea persoanelor care au comis fapte de violență să fie exclus din măsurile de protecție amintite. Într-un studiu realizat în anul 2019, din chestionarea personalului de penitenciar cu activitate operativă și vechime de minim un an, s-a constatat că 75% dintre cei intervievați au suferit la un moment dat o agresiune sau o amenințare în legătură cu executarea

atribuțiilor de serviciu, din partea persoanelor private de libertate. De asemenea, trebuie precizat că deficitul cronic și acut de personal se manifestă și în sistemul penitenciar. Pe acest fond, în anul 2019 au avut loc trei incidente majore în care polițiștii de penitenciare au fost atacați de către deținuți în timpul executării serviciului.

Dincolo de argumentele prezentate, măsura de includere a polițiștilor de penitenciar trebuie înțeleasă în primul rând ca fiind una în beneficiul societății, în general. Astfel, persoanele private de libertate au o șansă în plus la reeducare și o șansă în plus la a se reintegra în societate dacă pe parcursul executării pedepsei ar fi descurajate să întrețină comportamente agresive la adresa autorității statului. Obișnuirea persoanelor private de libertate cu lipsa de reacție împotriva actelor de violență comise la adresa autorității statului, inclusiv și mai ales în timpul executării unui mandat privativ de libertate, are consecințe directe în procesul de reeducare. Din aceste considerente, activitatea de reintegrare poate eșua iar eșuarea reintegrării are efecte negative în primul rând asupra societății.

Pe de altă parte, creșterea limitelor speciale pentru pedeapsa care se aplică în cazul săvârșirii infracțiunii de ultraj reclamă responsabilizarea suplimentară a personalului a cărui activitate este protejată astfel.

Sporirea sancțiunilor pentru infracțiuni comise în legătură cu îndeplinirea atribuțiilor de serviciu a unor categorii de funcționari publici trebuie făcută în ambele sensuri. Concret, măsura echitabilă pentru un climat corespunzător în relația dintre personalul care reprezintă autoritatea statului și persoanele care intră în contact cu acestea este creșterea în aceeași măsură a pedepselor pentru săvârșirea infracțiunii de purtare abuzivă. Responsabilizarea suplimentară a personalului care reprezintă autoritatea statului vine în întâmpinarea și satisfacerea unor nemulțumiri care se manifestă frecvent la nivel de societate în ultima perioadă.

În numele inițiatorilor,

Deputat de Galați
Cătălin Cristache